

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/13/2017
Identifikačné číslo spisu: 8015201108
Dátum vydania rozhodnutia: 10.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8015201108.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Eriky Čanádyovej právnej veci žalobcu: Y. C. R., trvale bytom G. T. X/XX, U. E., D. A., právne zastúpenej: V4 Legal s.r.o., so sídlom Žilina, Tvrdého 4, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, za účasti: F. Y. R. - EUROPROFIT, so sídlom Stará Ľubovňa, Jarmočná 1, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej číslo 45410-2/2013-BA zo dňa 2. decembra 2013, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 13Scud/4/2015-102 zo dňa 28. októbra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 13Scud/4/2015-102 zo dňa 28. októbra 2016, z a m i e t a .

Žalobkyni priznáva voči žalovanej právo na náhradu trov kasačného konania v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1.

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 13Scud/4/2015-102 zo dňa 28. októbra 2016 zrušil rozhodnutie žalovanej zo dňa 2. decembra 2013, číslo 45410-2/2013-BA, a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Žalobkyni priznal náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že preskúmaným rozhodnutím žalovaná ako príslušný odvolací orgán rozhodla podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) o odvolaní žalobkyne proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočky Stará Ľubovňa zo dňa 08.08.2013 č. 700-4160-15/2013-SL tak, že odvolanie zamietla a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila. V odôvodnení citovala § 4 ods. 1, § 7 ods. 1 písm. c/ bod 1, § 3 ods. 1 písm. a/, § 14 ods. 1 písm. a/, § 15 ods. 1 písm. a/, § 19 ods. 1 zákona a

uviedla, že Y. bola vedená v Registri poistencov Sociálnej poisťovne ako zamestnanec zamestnávateľa F. Y. R. - EUROPROFIT od 01.12.2012 do 31.05.2013. Zamestnávateľ vykonával podnikateľskú činnosť na základe osvedčenia o živnostenskom oprávnení sp. č. OŽP-Z/2012/02110-00002, z 02.05.2012. V živnostenskom registri bol zamestnávateľ zapísaný pod číslom 860-20585. Vo výpise zo živnostenského registra je uvedené miesto podnikania Stará Ľubovňa, Jarmočná 1401/1 (do 18.12. 2012 - Spišská Nová Ves, Gorazdova 27/9). V registri zamestnávateľov bol zamestnávateľ: F. Y. R. - EUROPROFIT vedený od 02.05. 2012 do 31.08. 2013. Prvostupňový správny orgán rozhodol tak, že pani Y. C. R. (žalobkyni) nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnankyni u zamestnávateľa F. Y. R. - EUROPROFIT od 01.12.2012 do 31.05.2013 podľa slovenskej legislatívy. Od vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie sa od 01.05.2004 v oblasti sociálneho zabezpečenia uplatňujú koordinačné nariadenia, Nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71, zo 14.06.1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín pohybujúcich sa v rámci spoločenstva v znení neskorších zmien a doplnkov a jeho vykonávacie nariadenie Rady (EHS) č. 574/1972, z 21.03.1972. Od 01.05.2010 sa uplatňujú nové koordinačné nariadenia, Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 988/2009 zo 16.09.2009 (ďalej len „základné nariadenie“) a vykonávacie nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16.09.2009, ktorým sa vykonáva nariadenie č. 883/2004 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“). Pravidlá určujúce uplatniteľnú legislatívu ustanovené v hlave II základného nariadenia majú za úlohu zabezpečiť, aby sa na fyzickú osobu nevzťahovali legislatívy dvoch alebo viacerých členských štátov, v ktorých vykonávajú činnosť, resp. aby nedošlo k situácii, že sa na nich nebude vzťahovať legislatíva žiadneho členského štátu.

3. Preskúmaním zákonnosti postupu a rozhodnutí správnych orgánov podľa § 177 a nasl. zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) mal správny súd za preukázané, že v rámci vykonanej kontroly Sociálna poisťovňa, pobočka Stará Ľubovňa zistila, že z registrovaného sídla zamestnávateľa, t.j. Jarmočná 1401/1, Stará Ľubovňa, zamestnávateľ neprideluje zamestnancom prácu a neriadi spoločnosť. Zamestnávateľ riadi spoločnosť a prideluje prácu svojim zamestnancom z adresy svojho trvalého pobytu prostredníctvom telefónu, e-mailu a skypu. Do kancelárie zamestnávateľa, nachádzajúcej sa v registrovanom sídle zamestnávateľa, označenej na poštovej schránke, nebolo zamestnancom kontroly umožnené nahliadnuť. V čase kontroly sa v priestoroch kancelárie nenachádzal žiadny zamestnanec. Zamestnávateľ konkrétne miesto výkonu práce zamestnancov neuviedol. Účtovné doklady, pracovné zmluvy, mzdová agenda, faktúry sa nachádzajú v priestoroch kancelárie účtovníčky. Z predložených pracovných zmlúv vyplýva, že pracovný pomer je dohodnutý na dobu určitú, so skúšobnou dobou v trvaní 3 mesiace. V pracovných zmluvách je dohodnutý pracovný čas spravidla na 20 hodín mesačne, s priznanou mzdou za vykonanú prácu v rozpätí od 33,19 Eur do 41,00 Eur. V niektorých prípadoch bola vypracovaná dohoda o zmene pracovnej zmluvy so zmenou ustanoveného pracovného času na 10 hodín týždenne. Stretnutia zamestnancov so zamestnávateľom sa v priestoroch registrovaného sídla nekonajú. Kontrolou zameranou na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky sa nepodarilo preukázať na základe relevantných skutočností, že na účastníčku konania sa od 01.12.2012 do 31.05.2013 vzťahuje slovenská legislatíva, a preto Sociálna poisťovňa, pobočka Stará Ľubovňa rozhodla, že účastníčke konania nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 01.12.2012 do 31.05.2013 podľa slovenskej legislatívy. Registračný list fyzickej osoby - prihláška, ktorá má deklaratórne účinky, nemôže deklarovať vznik povinného sociálneho poistenia v rozpore s koordinačnými nariadeniami Európskej únie. Na základe uvedených skutočností Sociálna poisťovňa, ústredie, ako odvolací orgán, dospela k záveru, že žalobkyni povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti na území Slovenskej republiky v období od 01.12. 2012 do 31.05. 2013 nevzniklo.

4. Zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu správny súd preskúmal v intenciách ustanovení § 172 až § 225 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnom poistení alebo zákon č. 461/2003 Z.z.), ktorú právnu úpravu citoval, súčasne v intenciách čl. 13 ods. 3 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady 883/2004 z

29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len nariadenie 883/2004) podľa § 177 a nasl. zákona č. 162/2015 z.z. Správny súdny poriadok.

5. Vzhľadom na zistenia v predmete súdneho prieskumu správny súd konštatoval, že rozsah preskúvacieho konania bol daný rozsahom žalobných námietok. V danej veci bolo nepochybné, že od vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie, od 01.05.2014 sa v oblasti sociálneho zabezpečenia uplatňujú koordinačné nariadenia, Nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71, zo 14.06.1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín pohybujúcich sa v rámci spoločenstva v znení neskorších zmien a doplnkov a jeho vykonávacie nariadenie Rady (EHS) č. 574/1972, z 21.03.1972. Od 01.05.2010 sa uplatňujú nové koordinačné nariadenia, Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 988/2009 zo 16.09.2009 (ďalej len „základné nariadenie“) a vykonávacie nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16.09.2009, ktorým sa vykonáva nariadenie č. 883/2004 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“). Od 28.06.2012 nadobudlo účinnosť Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 465/2012 z 22.05.2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 883/2004 Z.z. o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a nariadenie (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004. Pravidlá určujúce uplatniteľnú legislatívu stanovené v hlave II. základného nariadenia majú za úlohu zabezpečiť, aby sa na fyzickú osobu nevzťahovali legislatívy dvoch alebo viacerých členských štátov, v ktorých vykonávajú činnosť, resp. aby nedošlo k situácii, že sa na nich nebude vzťahovať legislatíva žiadneho členského štátu. V súvislosti s pravidlom uplatniteľnej legislatívy len jedného členského štátu, základné nariadenie v článku 13 stanovuje, ktorým právnym predpisom podlieha osoba vykonávajúca činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch. Na účely správneho vykonávania základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia z rozhodnutia správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. H5 z 18.03.2010 o spolupráci v boji proti podvodom a omylom v rámci Nariadenia Rady (ES) č. 883/2004 a Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia vyplýva, že orgány a inštitúcie členských štátov spolupracujú v oblasti boja proti podvodom a omylom. Na zabezpečenie riadneho vykonávania základného nariadenia sú príslušné orgány a inštitúcie členských štátov na základe článku 76 základného nariadenia povinné navzájom spolupracovať, vzájomne sa informovať o relevantných skutočnostiach, poskytovať svoje služby a komunikovať medzi sebou. Ak príslušná inštitúcia v mieste bydliska dotknutej fyzickej osoby, ktorá žiada o určenie uplatniteľnej legislatívy, nadobudne pochybnosti ohľadom určenia uplatniteľnej legislatívy, môže tieto pochybnosti riešiť len spôsobom určeným v článku 6, 15 a 16 vykonávacieho nariadenia, ktoré prikazujú obrátiť sa na inštitúciu iného členského štátu (v danom prípade miesta výkonu práce). Príslušné inštitúcie bezodkladne poskytujú alebo si medzi sebou vymieňajú všetky údaje nevyhnutné pre stanovenie a určenie práv a povinností osôb, na ktoré sa uplatňuje základné nariadenie. Odovzdávanie údajov sa spravidla uskutočňuje prostredníctvom inštitúcií príslušných na určenie uplatniteľnej legislatívy v členskom štáte.

6. Záver o tom, že žalobkyni nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie, povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnankyni u zamestnávateľa F. - EUROPROFIT od 01.12.2012 do 31.05.2013 podľa slovenskej legislatívy vyvodila Sociálna poisťovňa z kontroly vykonanej pracovníkmi Sociálnej poisťovne, pobočky v období od 06.03.2013 do 13.03.2013 u zamestnávateľa žalobkyne. Vychádzala z toho, že zamestnávateľ riadi spoločnosť a prideliť prácu svojim zamestnancom len prostredníctvom telefónu, mailu, či skypu. Do kancelárie zamestnávateľa nachádzajúcej sa v registrovanom sídle zamestnávateľa, označenej na poštovej schránke, nebolo zamestnancom kontroly umožnené nahliadnuť. V čase kontroly sa v priestoroch kancelárie nenachádzali žiadni zamestnanci. Zamestnávateľ konkrétne miesto výkonu práce zamestnancov neuviedol. Účtovné doklady, pracovné zmluvy, mzdová agenda, faktúry sa nachádzali v priestoroch kancelárie účtovníčky. Z predložených pracovných zmlúv vyplýva, že pracovný pomer v jednotlivých prípadoch je dohodnutý na dobu určitú, so skúšobnou dobou v trvaní troch mesiacov. V pracovných zmluvách bol dohodnutý pracovný čas spravidla na 20 hodín mesačne, s priznanou mzdou za vykonanú prácu v rozpätí od 33,19 Eur - 41,00 Eur. V niektorých prípadoch bola vypracovaná dohoda o zmene pracovnej činnosti so zmenou ustanoveného pracovného času na 10 hodín týždenne. Stretnutia zamestnancov so

zamestnávateľom sa v priestoroch registrovaného sídla nekonajú. Podľa vyjadrenia zamestnávateľa sa stretnutia konajú v reštauráciách, baroch, hoteloch a podobne. Zápisnicu z týchto stretnutí zamestnávateľ nepredložil.

7. Takýto záver prvostupňového správneho orgánu, s ktorým sa stotožnila aj žalovaná, vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, pretože z obsahu spisu, ani z odôvodnení rozhodnutí nevyplýva akým spôsobom bolo preukázané, že žalobkyňa reálne činnosť zamestnankyne na území Slovenskej republiky nevykonávala. Správny orgány sa dôsledne nevysporiadali ani s otázkou miesta podnikania zamestnávateľa, pretože neodôvodnili, ktoré ustanovenia, akého právneho predpisu zamestnávateľovi zakazujú ukladať pracovné povinnosti telefonicky, mailom, prípadne riadiť pracovnú činnosť externe. Poukázal na čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré upravuje, že každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. A poukázal aj na článok 11 (1) a (3) základného nariadenia, z ktorých vyplýva, že ak ide o súbeh poistení, v ktorých ide o tzv. cezhraničný prvok, je nevyhnutné určiť uplatniteľnú legislatívu, ktorá sa bude vzťahovať na konkrétnu fyzickú osobu zamestnanca v súlade so základným nariadením a vykonávacím nariadením, ktoré koordinujú sociálne zabezpečenie. Záver o tom, že vo vzťahu k zamestnávateľovi nebolo preukázané registrované sídlo alebo miesto podnikania, je predčasný, lebo ďalšie skutočnosti súvisiace s otázkou, kde bola uzatvorená väčšina zmlúv s klientmi, s miestom kde boli vykonávané hlavné finančné funkcie, vrátane bankovníctva, s miestom náboru zamestnancov a podobne podrobnejšie skúmané neboli. Rovnako nebolo v potrebnom rozsahu vykonané dokazovanie za účelom reálneho výkonu činnosti žalobkyne ako zamestnanca.

8. Z ustanovení § 195 a § 196 zákona o sociálnom poistení vyplýva pre žalovanú povinnosť presne a úplne zistiť skutočný stav vecí a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady na rozhodnutie. Doteraz vykonané dokazovanie je nedostatočné na prijatie objektívneho záveru, že žalobkyňa na území Slovenskej republiky reálne činnosť zamestnanca nevykonávala. Takýto záver je predčasný a zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie vecí. Naviac ak na základe takto neúplne a nepresne zisteného skutkového stavu dospeli správne orgány k rozhodnutiam prezentovaným vyššie, sú rozhodnutia pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné, keďže s poukazom na § 209 ods. 4 zákona bolo ich povinnosťou uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola organizačná zložka vedená pri hodnotení dôkazov a pri hodnotení právnych predpisov na základe ktorých rozhodovala. Z uvedených dôvodov krajský súd podľa § 191 ods. 1 SSP zrušil rozhodnutie žalovanej a vrátil jej vec na ďalšie konanie. Úlohou správnych orgánov v ďalšom konaní bude vykonať dokazovanie v takom rozsahu, aby nevznikli žiadne pochybnosti o mieste podnikania zamestnávateľa a rovnako vykonať dokazovanie na objektívne preukázanie, či žalobkyňa činnosť zamestnávateľa na území Slovenskej republiky reálne vykonávala.

9. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa podala žalobu včas, s touto žalobou sa krajský súd meritórne zaoberal, nebolo porušené žiadne jej subjektívne právo v zmysle Správneho súdneho poriadku, súd sa návrhom žalobkyne, aby jej bolo doručené rozhodnutie žalovanej do vlastnej rúk nezaoberal. Zdôraznil, že takýmto postupom by nedošlo k žiadnej zmene čo sa týka procesných práv žalobkyne vo vzťahu k rozhodnutiu žalovanej.

10. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP a priznal úspešnej žalobkyni právo na náhradu trov konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

II.

11. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ SSP. Navrhla, aby kasačný súd napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Scud/4/2015-102 z 28. 10. 2016 zrušil.

12. V dôvodoch kasačnej sťažnosti zdôraznila, že pri posudzovaní reálnej činnosti zamestnankyne vychádzala najmä z Praktickej príručky: Právne predpisy, ktoré sa vzťahujú na zamestnancov v Európskej únii, Európskom hospodárskom priestore a vo Švajčiarsku a nariadení (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č.988/2009 zo 16. septembra 2009 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia. Praktická príručka je úradný dokument odsúhlasený správnu komisiou. Cieľom praktickej príručky, na ktorú sa žalovaná odvoláva, a ktorú v aplikačnej praxi používajú aj ostatné štáty Európskej únie, je poskytnúť rozličným praktickým administratívnym úrovniám, ktoré sa podieľajú na realizácii konkrétnych ustanovení Spoločenstva, platný pracovný nástroj, ktorý má pomôcť inštitúciám, zamestnávateľom a občanom v danej oblasti pri určovaní, právne predpisy ktorého členského štátu sa uplatňujú za daných okolností. Cieľ praktickej príručky vychádza z článku 76 základného nariadenia. Žalovaná zastáva názor, podľa ktorého splnenie kritérií registrovaného sídla je jedným z rozhodujúcich faktorov na určenie miesta výkonu činnosti ako aj na posúdenie a určenie príslušnosti k právnym predpisom sociálneho zabezpečenia. Článok 14 (5a) vykonávacieho nariadenia v znení nariadenia Rady (EÚ) č. 465/2012 z 22. mája 2012 vyžaduje plnenie určitých podmienok, t.j. na účely uplatňovania hlavy II základného nariadenia sa pod pojmom „registrované sídlo alebo miesto podnikania“ rozumie registrované sídlo alebo miesto podnikania, v ktorom sa prijímajú zásadné rozhodnutia podniku a vykonávajú funkcie jeho ústrednej správy. Miesto podnikania zamestnávateľa žalobkyne Jarmočná 1401/1, 064 01 Stará Lubovňa, nie je možné považovať za registrované miesto podnikania na účely hlavy II. základného nariadenia, pretože tieto kritériá nespĺňa. Kontrolou, ktorú vykonala Sociálna poisťovňa, pobočka Stará Lubovňa v dňoch od 6. marca 2013 do 13. marca 2013 a následne ani druhou kontrolou zo dňa 7. augusta 2013 nebol preukázaný reálny výkon činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky a ani podmienky splnenia registrovaného sídla zamestnávateľa. Dôkazom o tejto skutočnosti je Záznam č. 5214-30/2013-SL o vykonaní kontroly preverenia reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky a záznam č. 700-3110002013-AG02/13 o vykonaní kontroly preverenia reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky.

13. Pri vydaní rozhodnutí žalovaná hodnotila všetky dôkazy samostatne a následne všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti a postupovala v súlade s nariadeniami Európskej únie. Na základe uvedených skutočností sa nestotožnila s názorom žalobkyne a skutkový a právny stav veci považovala za dostatočne zistený a preukázaný. Zdôraznila, že žalobkyňa v danom prípade nedodrжала zákonnú lehotu na podanie správnej žaloby a uviedla, že dôkazy ňou predložené nepreukázali, že došlo reálnemu výkonu pracovnej činnosti. Rovnaký záver v obdobnom prípade zaujal aj Krajský súd v Žiline rozsudkom č.k. 20Scud/57/2014-78 zo dňa 9. júna 2015. V ďalšom poukázala na niektoré rozsudky v prospech žalovanej, ktoré už nadobudli právoplatnosť, napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline: sp. zn. 21Scud/22/2014 z 29. apríla 2015, sp. zn. 21Scud/35/2014 zo dňa 14. januára 2015, sp. zn. 21Scud/9/2013 zo dňa 3. decembra 2014. Taktiež poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžso/22/2015 zo dňa 27. apríla 2016, v ktorom sa posudzovala v obdobnej veci právna otázka reálneho výkonu činnosti zamestnanca u zamestnávateľa REPRUF s.r.o.

III.

14. Žalobkyňa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovanej sa stotožnila s rozsudkom správneho súdu po skutkovej a právnej stránke a mala za to, že kasačná sťažnosť neobsahuje žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa krajský súd už nevysporiadal v odôvodnení rozsudku.

15. Z dôvodov právnej istoty predložil uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 18. januára 2017, sp. zn. 2Sa/21/2016, v ktorom krajský súd v právnej veci s rovnakým skutkovým stavom zrušil napadnuté rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátil na nové konanie. Uviedol, že inštitút doručovania do vlastných rúk je v Poľskej republike zavedený. Všetky doporučené poštové zásielky sú poľskou poštou ich adresátom

doručované výlučne formou doručenia do vlastných rúk. V súvislosti s doručovaním rozhodnutí žalovanej podporne poukázala aj na uznesenie najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/274/2015 zo dňa 27. apríla 2016.

16. Vo veci samej žalobkyňa poukázala na právoplatné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu s totožným skutkovým stavom, v ktorých Najvyšší Slovenskej republiky ako odvolací súd zmenil rozhodnutie prvostupňového správneho súdu tak, že napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, pričom v zmysle právneho názoru najvyššieho súdu v jednotlivých jeho rozhodnutiach : „.. rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia vecí“.

IV.

Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok účinný od 1.7.2016 odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (452 ods. 1 v spojení s § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné zamietnúť.

18. Predmetom preskúmovacieho konania na kasačnom súde v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým žalovaný s konečnou platnosťou rozhodol tak, že zamestnankyni Y. (žalobkyni), ktorá je občanom Poľskej republiky a zároveň zamestnankyňou u zamestnávateľa v Slovenskej republike na základe platne uzavretej pracovnej zmluvy nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnankyni u zamestnávateľa F. Y. R. - EUROPROFIT od 01.12.2012 do 31.05.2013 podľa slovenskej legislatívy. Z obsahu spisov bolo zistené, že Sociálnej poisťovni bola doručená informácia poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia ZUS Váršava, že v posledných rokoch vznikli firmy, ktoré sprostredkujú pre poľských podnikateľov zamestnanie na úväzok v iných členských štátoch. V mnohých prípadoch cieľom tejto činnosti nie je výkon zamestnania na pracovnú zmluvu mimo hraníc Poľskej republiky, ale vyhýbanie sa plateniu odvodov na sociálne zabezpečenie ZUS z podnikateľskej činnosti, ktorú vykonávajú v Poľskej republike. Ako tomu bolo aj v predmetnej veci, Sociálna poisťovňa, pobočka Stará Ľubovňa vykonala v období od 2. mája 2012 do 31. januára 2013 a tiež v období od 6.marca 2013 do 13. marca 2013 kontrolu so zameraním na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky. V rámci vykonanej kontroly zistila, že žalobkyňa Y. bola vedená v Registri poistencov Sociálnej poisťovne ako zamestnanec zamestnávateľa F. - EUROPROFIT od 01.12.2012 do 31.05.2013. Pracovný pomer bol dohodnutý na dobu určitú, so skúšobnou dobou v trvaní 3 mesiace. Zamestnávateľ vykonával podnikateľskú činnosť na základe osvedčenia o živnostenskom oprávnení sp. č. OŽP-Z/2012/02110-00002, z 02.05.2012. Vo výpise zo živnostenského registra je uvedené miesto podnikania Stará Ľubovňa, Jarmočná 1401/1 (do 18.12. 2012 - Spišská Nová Ves, Gorazdova 27/9). V rámci vykonanej kontroly Sociálna poisťovňa, pobočka Stará Ľubovňa zistila, že z registrovaného sídla zamestnávateľa, t.j. Jarmočná 1401/1, Stará Ľubovňa, zamestnávateľ neprideliuje zamestnancom prácu a neriadi spoločnosť. Zamestnávateľ riadi spoločnosť a prideliuje prácu svojim zamestnancom z adresy svojho trvalého pobytu prostredníctvom telefónu, e-mailu a skypu. Pre rozhodnutie správnych orgánov oboch stupňov bolo jedným z rozhodujúcich faktorov na určenie miesta výkonu činnosti a tým aj na posúdenie a určenie príslušnosti k právnym predpisom sociálneho zabezpečenia určenie registrovaného sídla alebo miesta podnikania zamestnávateľa zamestnanca. Kontrolou zameranou na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky sa správnym orgánom nepodarilo preukázať na základe relevantných skutočností, že na žalobkyňu sa od 01.12.2012 do 31.05.2013

vzťahuje slovenská legislatíva, a preto Sociálna poisťovňa, pobočka Stará Ľubovňa rozhodla, že žalobkyni nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 01.12.2012 do 31.05.2013 podľa slovenskej legislatívy. Registračný list fyzickej osoby - prihláška, ktorá má deklaratorne účinky, nemôže deklarovať vznik povinného sociálneho poistenia v rozpore s koordinačnými nariadeniami Európskej únie. Žalovaná sa so skutkovými zisteniami Sociálnej poisťovne, pobočka Stará Ľubovňa a s jej rozhodnutím v odvolacom konaní stotožnila. Včas podanou žalobou sa žalobkyňa domáhala preskúmania rozhodnutia žalovanej. Správny súd, konajúci o žalobe o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej, resp. o správnej žalobe v sociálnej veci sa so zistením skutočného stavu veci nestotožnil. Vykonané dokazovanie vyhodnotil za nedostatočné na prijatie objektívneho záveru, že žalobkyňa na území Slovenskej republiky reálne činnosť zamestnanca nevykonávala, preto podľa § 191 ods. 1 SSP zrušil rozhodnutie žalovanej a vrátil jej vec na ďalšie konanie.

19. Kasačný súd zistil, že správny súd v danej veci v procese súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej postupoval v súlade s procesnými ustanoveniami Správneho súdneho poriadku a súdny prieskum rozhodnutia žalovanej vykonal právnou úpravou zákona o sociálnom poistení v súčinnosti s koordinačnými nariadeniami Európskej únie. Na žalobkyňu sa v zmysle čl. 2 ods. 1 základného nariadenia vzťahuje Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (základné nariadenia) a jeho vykonávacie nariadenie č. 987/2009. Európsky parlament a Rada prijal Nariadenie č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej články 42 a 308, konajúc postupom v článku 251 zmluvy, sledujúc ciele, uvedené v preambule zmluvy, z ktorých odvolací súd upriamuje pozornosť najmä na to: že pravidlá koordinácie vnútroštátnych systémov sociálneho zabezpečenia patria do rámca voľného pohybu osôb a mali by prispieť k zlepšeniu ich životnej úrovne a podmienok zamestnania; zmluva neustanovuje právomoci iné ako tie, ktoré sú uvedené v článku 308 na prijatie primeraných opatrení v rámci oblasti sociálneho zabezpečenia osôb iných ako zamestnancov; nariadenie Rady (EHS) 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a na ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva [4], bolo zmenené a doplnené a aktualizované viac krát, aby sa zohľadnil nielen vývoj na úrovni spoločenstva vrátane rozsudkov Súdného dvora, ale tiež aby sa zohľadnili zmeny právnych predpisov na vnútroštátnej úrovni. Tieto faktory zohrali svoju úlohu v čase, keď sa koordinačné pravidlá spoločenstva stávali zložitými a príliš rozsiahlymi. Nahradenie a súčasne modernizovanie a zjednodušovanie týchto pravidiel je preto dôležité, aby sa dosiahol cieľ voľného pohybu osôb;

20. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

21. Podľa § 120 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sociálne poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa. Sociálna poisťovňa pri výkone sociálneho poistenia plní funkciu prístupového bodu, príslušnej inštitúcie, inštitúcie miesta bydliska, inštitúcie miesta pobytu, styčného orgánu a je kontaktná inštitúcia na komunikáciu medzi príslušnými inštitúciami a príjemcami dávok a medzi inštitúciami členských štátov Európskej únie, inštitúciami štátov, ktoré sú zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore a inštitúciou Švajčiarskej konferencie (ods. 4).

22. Podľa § 2 zákona o sociálnom poistení sociálne poistenie podľa tohto zákona je a/ nemocenské poistenie ako poistenie pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva,

b/ dôchodkové poistenie, a to

1/ starobné poistenie ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia,

2/ invalidné poistenie ako poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu poistenca a pre prípad úmrtia,

c/ úrazové poistenie ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu a choroby z povolania,

g/ garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca, na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu podľa osobitného predpisu a na úhradu povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na

e/ poistenie v nezamestnanosti ako poistenie pre prípad straty príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti. starobné dôchodkové sporenie,

23. Závaznosť spolupráce medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia členských štátov EÚ európsky zákonodarca ustanovuje v čl. 2 ods. 1 a 2 vykonávacieho nariadenia, v zmysle ktorého dotknuté inštitúcie sprostredkujú príslušnej inštitúcii členského štátu, ktorého právne predpisy sú na osobu uplatniteľné podľa hlavy II základného nariadenia, nevyhnutné informácie potrebné na určenie dátumu, ku ktorému sa tieto právne predpisy stávajú uplatniteľnými, ako aj príspevkov, ktoré táto osoba a jej zamestnávateľ alebo zamestnávateľia sú povinní platiť podľa týchto právnych predpisov. Príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli určené ako uplatniteľné na osobu podľa hlavy II základného nariadenia, sprostredkuje informáciu o dátume, ku ktorému sa uplatňovanie právnych predpisov stáva účinným, inštitúcii určenej príslušným úradom členského štátu, ktorého právne predpisy sa na túto osobu naposledy vzťahovali.

24. Kasačný súd, vychádzajúc z uvedeného a právnej úpravy ustanovenej v druhej hlave vykonávacieho nariadenia, ktoré ustanovuje určenie príslušnosti právnych predpisov uplatniteľných na fyzické osoby vykonávajúce zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členských štátoch a s poukazom na záver Veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 1Vs 1/2018 zo dňa 4. decembra 2018, ktorý rozhodol o otázkach rozhodujúcich pre posúdenie vecí, že dohoda medzi inštitúciami dvoch alebo viacerých členských štátov EÚ podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia musí byť určitá čo do obsahu, ako aj subjektov, ktorých sa má určenie uplatniteľných právnych predpisov týkať a zároveň musí byť zachovaná v akomkoľvek formáte (napr. písomne, na elektronickom nosiči, atď.) a založená do spisu inštitúcie sociálneho poistenia členského štátu) v tomto prípade žalovanej konštatuje, že ani v danom prípade z dohody medzi Sociálnou poisťovňou a poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia nevyplýva, že k dohode o uplatniteľnej legislatíve poľského zákonodárstva došlo aj vo vzťahu k žalobkyni. Veľký senát posudzoval otázky nastolené senátom 9S v rozsahu vymedzenom v uznesení sp. zn. 9Sžsk 22/2017 zo dňa 16. mája 2018, ktorým podľa § 22 ods. 1 písm. a/ SSP postúpil vec vedenú na NS SR pod sp. značkou 9Sžsk/22/2017 na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. Veľký senát rozhodol o otázkach rozhodujúcich pre posúdenie vecí nasledovne: odpoveď 1/ otázku: dohoda medzi inštitúciami dvoch alebo viacerých členských štátov EÚ podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia musí byť určitá čo do obsahu, ako aj subjektov, ktorých sa má určenie uplatniteľných právnych predpisov týkať a zároveň musí byť zachovaná v akomkoľvek formáte (napr. písomne, na elektronickom nosiči, atď.) a založená do spisu Sociálnej poisťovne. Odpoveď na 2/ otázku: definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy iného členského štátu Európskej únie od určitého dátumu podľa čl. 16 (3) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa vykonáva nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia alebo vzájomnou dohodou podľa čl. 16 (4) vykonávacieho nariadenia vylučuje právomoc Sociálnej poisťovne ako inštitúcie podľa čl. 1 písm. p/ základného nariadenia na rozhodovanie o uplatniteľnej legislatíve. Z uvedených právnych dôvodov kasačný súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP zamietol.

25. Právny názor správneho súdu vyslovený v kasačnou sťažnosťou napadnutom rozsudku, týkajúci sa zisteného stavu vecí čo do preukázania, či žalobkyňa reálne činnosť zamestnankyne na území Slovenskej republiky vykonávala a tiež čo do miesta podnikania jej zamestnávateľa, kasačný súd vyhodnotil pre rozhodnutie vecí za nadbytočné.

26. Dôvody uvádzané žalobkyňou, týkajúce sa niektorých právoplatných rozhodnutí Krajského súdu v Žiline v obdobných veciach, neboli spôsobilé spochybniť pochybenia v konaní a rozhodnutí žalovanej a Sociálnej poisťovne, pobočka Stará Ľubovňa, na ktoré kasačný súd pri rozhodovaní vo veci poukázal .

27. O náhrade trov kasačného konania kasačný súd rozhodol podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 SSP, tak že úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov kasačného konania.

28. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.